

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН «ДАР БОРАИ ПАРАНДАПАРВАРӢ»

Қонуни мазкур асосҳои ташкилӣ, ҳуқуқӣ ва иқтисодии фаъолияти субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарвариро муайян намуда, ба рушди соҳа ва таъмини бозори истеъмолии кишвар равона гардидааст.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- соҳаи парандапарварӣ – соҳаи кишоварзӣ, ки истеҳсоли гӯшти паранда, тухми озуқавӣ, инкубатсионӣ ва намуди дигари маҳсулотро таъмин мекунад;
- субъекти хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ – субъекти хоҷагидор, ки ба истеҳсоли гӯшти паранда, тухми озуқавӣ, инкубатсионӣ, чӯчабарорӣ, инчунин, нигоҳдорӣ ва фурӯши маҳсулоти соҳа машғул мебошад;
- парандаҳо – гурӯҳи ҳайвоноти сутунмуҳрадори гармхуни тухмзо ва болу пардор, ки синфи алоҳидаи олами ҳайвонотро ташкил медиҳанд;
- парандаҳои кишоварзӣ – ҳамаи намуди парандаҳои, ки бо мақсади истеҳсоли гӯшт, тухми озуқавӣ, инкубатсионӣ ва намуди дигари маҳсулот парвариш карда мешаванд;
- парандаҳои дурага – парандаҳои, ки дар натиҷаи чуфтқунии парандаҳои дорои хусусияту аломатҳои асосии авлодӣ ё модарии мувофиқ ба вучуд омадаанд;
- зоти паранда – маҷмуи дохилинамудӣ ва гурӯҳҳои сершумори як намуди парандаи кишоварзӣ, ки сифатҳои ба ҳам монанди маҳсулноқӣ, сохти бадан ва шакли берунӣ доранд;
- кросс – маҷмуи авлод ва дурагаҳои парандаҳои кишоварзӣ, ки дар доираи тартиби муайянгардидаи чуфтқунонӣ ба вучуд омада, маҳсулнокии баланд ва қобилияти устувори ҳаётӣ доранд;
- тухми инкубатсионӣ – тухми бордоршуда, ки барои чӯчабарорӣ истифода бурда мешавад;
- маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ – маҳсулоти асосӣ - гӯшту тухми паранда, чӯҷаи зинда ва маҳсулоти иловагӣ - партови забҳи паранда пар, пат ва пору.

Моддаи 2. Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи парандапарварӣ

Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи парандапарварӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Принципҳои фаъолият дар соҳаи парандапарварӣ

Фаъолият дар соҳаи парандапарварӣ ба принципҳои зерин асос меёбад:

- ташаккули низоми устувори таъмини аҳолии бо маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;
- бартариҳои ҳуқуқи истеъмолкунандагон;
- таъмини самаранокӣ ва рақобати озод дар истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;
- шаффофияти баҳисобгирии натиҷаи фаъолият ва ҳисоботдиҳӣ;
- истифодаи технологияи муосири истеҳсоли маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;
- ояндабинӣ ва банақшагирии истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;
- таъмини риояи стандартҳо ва регламентҳои техникӣ оид ба бехатарии маҳсулоти истеҳсолшаванда.

Моддаи 4. Субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ

1. Ба субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ мансубанд:

1) корхонаи (хоҷагии) зотпарвари парандаҳо, ки ба такрористеҳсолкунӣ ва такмил додани хусусиятҳои ирсӣю маҳсулнокии зоту кроссҳои муайяни парандаҳо машғул мебошад;

2) корхонаи (хоҷагии) парвариши парандаҳои хушзоти тартиби I, ки барои парвариши шаклҳои авлодии парандаҳои дорои маҳсулнокии баланд ва омилҳои дигари фарқкунанда махсус гардонда шудааст;

3) корхонаи (хоҷагии) парвариши парандаҳои хушзоти тартиби II, ки ба истеҳсоли тухми инкубатсионӣ ва парвариши парандаҳои дурага дар натиҷаи ҷуфткунони ду ва ё зиёда шаклҳои авлодии аз ҷиҳати ирсӣ фарқкунанда бадастомада махсус гардонда шудааст;

4) корхонаи (хоҷагии) ҷӯчабарорӣ;

5) фермаи парандапарварӣ (ҷузъи таркибии хоҷагии кишоварзӣ, хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ), ки бо мақсади истеҳсоли гӯшти паранда ва тухми озукавӣ ба парвариши парандаи кишоварзӣ машғул мебошад.

2. Субъектҳои хоҷагидор барои машғул шудан ба фаъолият оид ба истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз қайди давлатӣ мегузаранд.

3. Таъсисдиҳӣ ва муайян намудани шакли фаъолияти субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

4. Субъекти хоҷагидор метавонад бо риояи таносуби мувофиқ фаъолияти гуногуни соҳаи парандапарвариро якбора амалӣ намояд.

5. Шахсони воқеӣ, ки соҳибкори инфиродӣ намебошанд, метавонанд барои қонунгардондани талаботи шахсӣ ба парвариши паранда машғул шаванд.

БОБИ 2. ТАНЗИМ ВА ДАСТГИРИИ ДАВЛАТИИ СОҲАИ ПАРАНДАПАРВАРӢ

Моддаи 5. Усулҳои танзими давлатии соҳаи парандапарварӣ

Танзими давлатии соҳаи парандапарварӣ бо усулҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- кабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- назорати давлатии истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;
- дастгирии давлатии субъектҳои хоҷагидори соҳа, аз ҷумла маблағгузорӣ барои рушди соҳа;
- муқаррар намудани талаботи зиддиинҳисорӣ нисбат ба муомилоти маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ.

Моддаи 6. Самтҳои дастгирии давлатии соҳаи парандапарварӣ

Дастгирии давлатии соҳаи парандапарварӣ дар самтҳои зерин анҷом дода мешавад:

- ҷалби сармоя барои бунёди корхонаҳои соҳаи парандапарварӣ, истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти соҳа;
- таъмини дастрасӣ ба техника ва технологияи муосири парвариши ҳамаи намуди парандаҳои кишоварзӣ;
- ҷорӣ намудани механизми маблағгузорию тадқиқоти илмӣ муассисаҳои илмӣ дар муайян намудани зотҳо, офаридани кроссҳои нави паранда, тақмили сифатҳои фойданокӣ зотҳои мавҷуда ва таҳкими пойгоҳҳои истеҳсоли хӯроки паранда аз ҳисоби манбаъҳои дохилӣ;
- рушди инфрасохтори бозори маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ ва таъмини иттилоот оид ба ҳаҷми истеҳсол ва фурӯши он;
- шаклҳои дигари дастгирӣ, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст.

Моддаи 7. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи парандапарварӣ

Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи парандапарварӣ мансубанд:

- таъмини татбиқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи парандапарварӣ;
- кабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба танзими соҳаи парандапарварӣ;
- муқаррар намудани шаклҳои дастгирии давлатии соҳаи парандапарварӣ;
- муайян намудани самтҳои асосии ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи парандапарварӣ;
- муайян намудани мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи парандапарварӣ;
- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 8. Ваколатҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи парандапарварӣ

1. Ба ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи парандапарварӣ дохил мешаванд:

- амалӣ намудани сиёсати давлатӣ дар соҳаи парандапарварӣ;
- таҳия ва барои тасдиқ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудани дурнамо, концепсия, стратегия ва барномаҳои давлатӣ оид ба рушди соҳаи парандапарварӣ;
- таҳияи санадҳои меъёрии техникӣ танзими истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;
- муқаррар намудани тартиб ва қоидаҳои амалисозии фаъолият дар соҳаи парандапарварӣ;
- ҳамоҳангсозии фаъолияти субъектҳои хоҷагидор дар истеҳсоли маҳсулоти хушсифат;
- мониторинги давлатии вазъи соҳаи паранда-парварӣ;
- ташкил ва истифодабарии маҳзани маълумот оид ба истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;
- ҷорӣ намудани низоми ягонаи хизматрасонии иттилоотию машваратӣ дар соҳаи парандапарварӣ;
- мусоидат ба рушди бозори фурӯши маҳсулоти соҳа;
- ташкили корҳои илмию тадқиқотӣ оид ба муайян намудани зотҳо, офаридани кроссҳои нав, дору, вакцинаҳо ва хӯроки серғизои омехта барои парандаҳо;
- пешбурди феҳристи намуд, зоту кроссҳои парандаҳо;
- ҳамкорӣ бо ташкилотҳои байналмилалӣ дар соҳаи парандапарварӣ;
- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи бехатарии озуқаворӣ оид ба танзими соҳаи парандапарварӣ ваколатҳои зеринро дорад:

- амалӣ намудани сиёсати давлатии бехатарии озуқаворӣ дар истеҳсол ва фурӯши маҳсулоти соҳа;
- назорати риояи меъёрҳои байторию санитарӣ дар фаъолияти субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ;
- назорати иҷрои чораҳои пешгирии пайдоиш, паҳншавӣ ё барҳам додани касалиҳои паранда, безаргардонӣ ва нобудсозии парандаҳои ба касалиҳои сироятӣ барои ҳайвонот ва инсон хатарнок дучоргардида;
- назорати бехатарии воридоти маҳсулоти парандапарварӣ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба стандартонӣ ва танзими соҳаи парандапарварӣ ваколатҳои зеринро дорад:

- назорати давлатии риояи талаботи стандартҳо, регламентҳои техникӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид истифода ва фурӯши маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;

- назорати фаъолияти озмоишгоҳҳои санҷиши сифати маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ аз рӯйи натиҷаи таҳқиқот барои истифодаи мақсаднок корношоям дониш, имконияти истифода ва ё нобудсозии минбаъдаи онҳо;

- амалисозии фаъолият доир ба қабули стандартҳо ва ҳуҷҷатҳои стандартонӣ ва муқаррар намудани талаботи техникӣ ба маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 9. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи парандапарварӣ

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи парандапарварӣ ваколатҳои зеринро дорад:

- таҳияи барномаҳои маҳаллии рушди соҳаи парандапарварӣ ва назорати иҷрои онҳо;

- мусоидат ба фаъолияти субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ;

- назорати фаъолияти субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ оид ба истифодаи самараноки захираҳои иқтисодии маҳал;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 10. Омодасозӣ ва бозомӯзии мутахассисону кормандони соҳаи парандапарварӣ

Раванди омодасозӣ ва бозомӯзии мутахассисон ва кормандони соҳаи парандапарварӣ дар самтҳои зерин ба роҳ монда мешавад:

- амалисозии шартномаҳои субъектҳои ҳамкорӣ оид ба тайёр намудан, бозомӯзии касбӣ ва тақмили ихтисоси мутахассисони соҳаи парандапарварӣ;

- ташкили таҷрибаомӯзии таълимӣ ва истеҳсолии мутахассисону кормандони соҳа бо мақсади ташаккул, таҳким ва тақмили дониш, маҳорат ва малакаи кории онҳо дар фаъолияти минбаъдаи касбӣ;

- мутобиқгардонии фаъолияти муассисаҳои илмӣ ва таълимӣ дар ҳалли масъалаҳои муҳими рушди соҳаи парандапарварӣ;

- таъмини субъектҳои фаъолияти парандапарварӣ бо иттилоот ва дигар маводи дахлдор дар бораи дастовардҳои илмӣ ва таҷрибаи пешқадами рушди соҳа.

БОБИ 3. ФАЪОЛИЯТ ДАР СОҲАИ ПАРАНДАПАРВАРӢ

Моддаи 11. Ҳуқуқ ва уҳдадорихои субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ

1. Субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ ҳуқуқ доранд:

- азнавтаҷҳизонии техникӣ, таъмири маҷмӯӣ ва барқарорсозии иқтидорҳои истеҳсолиро амалӣ намоянд;

- барои амалӣ намудани фаъолият дар соҳаи парандапарварӣ бо шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ шартномаҳо ба имзо расонанд;

- технологияҳои муосири парвариши паранда ва истеҳсоли хӯроки серғизои омехтаро аз ҳисоби манбаъҳои дохилӣ қорӣ намоянд;

- барои истеҳсоли хӯроки паранда қитъаҳои заминро ба иҷора гиранд;

- нархи фурӯши маҳсулоти соҳаро тибқи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намоянд;

- дар гузарондани корҳои илмию тадқиқотӣ оид ба муайян намудани зотҳо, офаридани кроссҳо ва парандаҳои дурагаи сермаҳсул, такмили хусусиятҳои ирсии зотҳои мавҷуда ва истеҳсоли хӯроки серғизои омехтаи паранда ҳамкорӣ намоянд;

- дар ташкил ва баргузори семинар, машварат ва конференсияҳо оид ба масъалаҳои муҳими рушди соҳаи парандапарварӣ иштирок намоянд;

- бо риояи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон воридот ва содироти маҳсулоти соҳаро ба роҳ монанд.

2. Субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ уҳдадоранд:

- қоидаҳои ташкил ва амалисозии ҷараёнҳои технологияи муқарраргардидаи соҳаро риоя кунанд;

- чораҳо оид ба таъмини бақайдгирии миқдору сифати маҳсулоти соҳаро таҳия ва амалӣ намоянд;

- стандартҳо ва регламентҳои техникӣ, талаботи санитарӣ, санитарияи байторӣ, экологӣ ва бехатарии маҳсулоти соҳаро риоя намоянд;

- тартиб ва қоидаҳои парвариш, хӯрокдиҳӣ, таъмини афзоиши саршумори парандаро риоя намоянд;

- иншоот ва таҷҳизоти дар ихтиёрашон бударо дар ҳолати хуби техникӣ, санитарӣ ва экологӣ нигоҳ доранд;

- дар муҳлатҳои муайяншуда ба мақомоти ваколатдори давлатии дахлдор ҳисоботи омурию муҳосибиро пешниҳод намоянд;

- воридоти бехатарии маҳсулоти соҳаро ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқарраргардида таъмин намоянд;

- барои пешгирии пайдоиш, паҳншавӣ ё барҳам додани касалиҳои паранда, безаргардонӣ ва нобудсозии парандаҳои ба касалиҳои сироятии барои ҳайвонот ва инсон хатарнок гирифтورشуда сари вақт тадбирҳои санитарияи байторӣ андешанд;

- тибқи талаботи стандарт ва регламентҳои техникӣ, борбандӣ, тамғагузорӣ, интиқол ва нигоҳдории маҳсулоти соҳаро таъмин намоянд;
- ба рушди корҳои илмию тадқиқотӣ, ҷорисозии технологияҳои муосир ва омодагиро бозомӯзии кадрҳои соҳа мусоидат кунанд;
- уҳдадорҳои дигари пешбининамудаи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистонро иҷро намоянд.

Моддаи 12. Муқаррар намудани имтиёзу маҳдудиятҳо дар соҳаи парандапарварӣ

1. Имтиёзҳо барои дастгирӣ ва рушди соҳаи парандапарварӣ тибқи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

2. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи бехатарии озӯқаворӣ ҳангоми ба миён омадани вазъи фавқулода (эпидемия, эпизоотия) тибқи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон метавонад барои ворид кардани маҳсулоти соҳаи парандапарварӣ ба ҳудуди Қумҳурии Тоҷикистон маҳдудият ҷорӣ намояд.

Моддаи 13. Ҷудо кардани қитъаҳои замин барои фаъолият дар соҳаи парандапарварӣ

1. Ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои фаъолият дар соҳаи парандапарварӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Кодекси замини Қумҳурии Тоҷикистон қитъаҳои замин ҷудо карда мешаванд.

2. Лоихақашӣ, сохтмон ва истифодаи объектҳои соҳаи парандапарварӣ бо риояи хусусиятҳои табиӣю минтақавӣ, талаботи лоихаи шахрсозӣ, байторӣ, экологӣ, техникӣ, санитарии гигиенӣ, эстетикӣ ва дигар талаботи муқаррарнамудаи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешаванд.

Моддаи 14. Иттиҳодияҳои парандапарварон

Субъектҳои хоҷагидори соҳаи парандапарварӣ мутобиқи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон метавонанд иттиҳодияҳо таъсис диҳанд ва (ё) ба ҳайати онҳо дохил шаванд.

БОБИ 4. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 15. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 16. Дар бораи аз эътибор соқит донишани Қонуни Қумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи парандапарварӣ»

Қонуни Қумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи парандапарварӣ» аз 21 июли соли 2010 (Ахбори Маҷлиси Олии Қумҳурии Тоҷикистон, с. 2010, № 7, мод. 565) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 17. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ РАҲМОН

ш. Душанбе, 23 декабри соли 2021, № 1822